

Helsinki 19.8.2024

Valtiovarainministeriö
kirjaamo.vm@gov.fi

1

Suomen Kunto- ja terveystuotantakeskusten yhdistys SKY ry:n kirjallinen lausunto (hanke VM099:00/2023).

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI ARVONLISÄVEROLAIN JA AHVENANMAAN MAAKUNTAAN KOSKEVISTA POIKKEUKSISTA ARVONLISÄVERO- JA VALMISTEVEROLAINSÄÄDÄNTÖÖN ANNETUN LAIN 18 B JA 22 A §:N MUUTTAMISESTA

Esityksen mukaan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluvat hyödykkeet siirrettäisiin 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan. Muutos ei koskisi sanoma- ja aikakauslehtiä.

Muutos koskisi henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia. Lisäksi kuukautissuojat, inkontinenssisuojat ja lasten vaipat siirrettäisiin yleisen verokannan soveltamisalasta alennetun 14 prosentin verokannan soveltamisalaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioon. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

SKY ry esittää, että nykyisen hallitusohjelman mukaisesti verotuksen osalta toteutettaisiin liikuntaan kannustavia, yritysten kasvua tukevia ja julkista taloutta parantavia toimenpiteitä. Arvonlisäverotuksen korotukset eivät verotoimenpiteinä tue liikunnan ja urheilun toimintaympäristössä hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitetta.

Yleisen arvonlisäverokannan vahingollinen nostopäätös keskellä vuotta ja alennettujen arvonlisäverokantojen nostoesitys 1.1.2025 tulisivat vaikuttamaan negatiivisesti koko liikunta-alan ekosysteemiin, alan palvelutuotantoon sekä palveluiden saavutettavuuteen.

Negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat myös investointeihin, nykyisen olosuhde- ja palveluverkoston ylläpitoon ja työllisyyteen. Ala on juuri toipumassa elinkeinotoiminnan harjoittamiseen ja kannattavuuteen vaikuttavista korona-ajan rajoitus- ja sulkutoimista, kyennyt rakenteellisiin muutoksiin energiakriisin aiheuttamien ongelmien ja inflaation kasvun

paineissa. Veronkorotuksilla ei kannata vaarantaa orastavia kasvu- ja investointinäkymiä eikä suomalaisten terveyttä heikentämällä liikkumisen saavutettavuutta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ URHEILU- JA LIIKUNTA

2

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyiseen 10 %:n alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet urheilu- ja liikuntapalveluiden osalta 14 %:n verokantaan. Esitys pitää sisällään myös urheilu- ja liikuntatilojen käyttöön liittyvän arvonlisäveron noston samoin kuin pääsymaksullisiin urheilu- ja liikuntatapahtumiin. Liitteen kohta 13 sisältää pääsyn urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käytön ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoamisen myös suoratoistona nousisivat myös 14% verokantaan. Lailla 320/2024 kohtaa on muutettu vastaamaan arvonlisäverodirektiivin sanamuotoa siten, että 10 prosentin verokantaa sovelletaan pääsyyn urheilutapahtumiin tai kyseisten tapahtumien suoratoistoon tai molempiin; urheilutilojen käyttöön ja urheilu- tai liikuntatuntien tarjoamiseen. Tämä oikeustilaa selkeyttävä muutos tulee voimaan 1.1.2025.

ALENNETTUIJEN VEROKANTOJEN PERUSTEET

Alennetuilla liikunnan arvonlisäverokannoilla on ollut historialliset perusteet. Alennetun verokannan käyttöönoton tavoitteena on ollut lieventää ei-kaupallisten ja kaupallisten liikuntapalvelujen erilaista verokohtelua (HE 283/1994 vp). Tätä tavoitetta tulisi edelleen edistää voimakkaasti. Yleisen arvonlisäverotuksen korotus ja esityksessä oleva korotus vievät tätä tavoitetta yhä kauemmas.

Yhteiskunnallisten muutosten, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella liikkumisen yhteiskunnallinen vaikuttavuus kansanterveyden ja -talouden osalta on kiistaton. Liikkumisen myönteiset vaikutukset fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin ovat merkittävät^{1 2}. Pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskuntien vertailussa Suomen arvonlisäverotus liikunnan eri palveluiden osalta (25,5% tai 10->14%) on erittäin korkea (Norjassa 0% ja Ruotsissa 6%). Liikunnan edistämisen osalta arvonlisäverotuksessa tulee tavoitteena olla yksi yhtenäinen alv-kanta, jonka tulee olla aina alemmassa mahdollisessa alv-kannassa. Nykyinen verotuskäytäntö ja vero-ohjeistus aiheuttavat ristiriitaisia tulkintoja ja epäloogista soveltamista sekä turhaa

¹ <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-vaikutukset/>

² <https://thl.fi/aiheet/elintavat-ja-ravitsemus/liikunta/liikunnan-terveyshyodyt>

byrokratiaa. Liikunnan ja terveyden edistämisen palveluista sekä kuntouttavan liikunnan verotusta tulisi katsoa ja arvioida kokonaisuudessaan uudelleen.

LIIKKUMISEN TERVEYSHYÖDYT JA VAIKUTUKSET – YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS-VAIKUTTAVUUSARVOINTI

3

Kansanterveyden kestävyysvajeen suuntaa voidaan muuttaa nostamalla panostuksia ehkäisevään toimintaan, joka vähentää sote-menoja merkittävästi. Ehkäiseviin palveluihin panostaminen on ollut ja tulee olla yksi sote-uudistuksen tärkeimmistä tavoitteista³. Palveluiden rakentaminen ja yhteensovittaminen on parhaillaan käynnissä. Yritysten palvelutuotannon tunnistaminen ja hyödyntäminen järjestämisessä ja erityisesti palvelujen tuottamisessa mahdollistaa nopean sekä ammattimaisen käyttöönoton tarpeen mukaisissa palveluissa. Palveluiden tuottamiseen liittyvät esityksen mukaiset verokorotukset ja siitä aiheutuvat hinnankorotuspaineet vaikeuttavat palvelusopimusten syntymistä ja ostovoiman heikkeneminen vaikuttaa olemassa olevien palvelujen supistamiseen tai irtisanomiseen.

Liikunta-alalla on palveluiden tuottamisessa monimuotoinen yritys rakenne pörssiyrityksistä toiminimiyrittäjiin sekä laaja palvelu- ja tavarantoimittajaverkosto yhdessä digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen muodossa. Samoihin yrityksiin kohdetuvat veronkorotukset vaikuttavat yritysten kannattavuuteen negatiivisesti. Erityisesti toiminimi/yksinyrittäjinä toimivat valmentajat, opettajat ja personal trainerit, joihin jo päätetty alv-korotus ja lausunnolla oleva korotus myös kohdistuu vaikeuttaa alan ammattilaisten hyödyntämistä. Kustannusten vyöryttäminen kuluttajahintoihin kesken sopimuskauden on lähes mahdotonta ja nykyisessä markkinatilanteessa se on erittäin haasteellista kaikille toimijoille. Uusi korotusesitys vaikeuttaa tilannetta entisestään.

Investointien osalta kasvuyritysten uusien toimipisteiden avaaminen hidastuu tai niitä ei toteuteta, koska ennakoitujen kulujen kasvavat vuokrien, laitteiden ostojen, kuljetukseen ja asennukseen sekä toimitukseen liittyvissä kustannuksissa. Palveluiden verot nousevat, kokonaismyynti laskee samoin valtion verotulot. Korotukset saattavat vähentää myös suunniteltuja työvoiman tarpeen lisäyksiä. Palvelu- ja tavarantoimittajien uudet tuotekehityshankkeet saattavat viivästyä tai niitä ei pystytä toteuttamaan. Yrittäjyyden toimintaedellytykset heikkenevät kaikissa yrittäjyyssegmenteissä. Lukujen valossa asiat ovat isoja, jos mietitään alvin vaikutuksia liikevaihtopohjaisesti:

³ <https://ukkinstituutti.fi/ajankohtaista/ennaltaehkaiseva-terveydenhoito-vahentaa-liikkumattomuudesta-aiheutuvia-kustannuksia/>

Case-esimerkki: Yrityksen liikevaihto 22 000 000 €, 10%:n alv on 2 200 000€ -> alv:n nosto on 14%, jolloin summa on 3 080 000€. Veron lisäys on 880 000€. Kuten yrittäjä totesi: ”Massiivinen korotus on siirrettävä aika nopealla aikataululla asiakashintoihin, ei tuota mikään yritys voi muuten hallita”

Tutkitun tiedon perustella liikkumisen kiistattomat terveysvaikutukset tulee tunnistaa ja palvelujen saatavuutta pitää edistää kaikissa ikäluokissa. Liikkumattomuuden ja passiivisuuden lisääntymisen tuomaa kustannusten kasvua sekä toiminta- ja työkyvyn alenemista on hillittävä. Liikkumattomuuden ja paikallaan olon kustannukset maksavat yhteiskunnalle yli neljä miljardia vuosittain^{4 5}. Verotuksen kiristyminen heikentää tavoitteiden toteutumista.

Valtion liikuntaneuvoston julkaisemissa Valtiovarainministeriön tulokorteissa on liikkumiseen ja terveyden edistämiseen liikunnan keinoin liittyviä toimenpiteitä. Esitetyt veronkorotukset ovat vastoin tulokorttien tavoitteita, joista yhtenä osana on kirjattu aktiivista liikkumista, liikuntaa ja urheilua tukeva verotus⁶. Korotukset eivät myös tue hallituksen Suomi Liikkeelle – ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä:

- Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin. Selkiytetään liikunta-alan toimijoiden arvonlisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi.
- Tunnistetaan liikunta-alan yrittäjien mahdollisuudet toimia osana palvelutuotantoa.

Veropoliittiset toimet ovat siis ristiriidassa hallituksen liikkumisen lisäämisen ja Suomi Liikkeelle -ohjelman tavoitteiden kanssa.

Esityksessä ehdotetut muutokset ovat osa hallitusohjelman veropoliittisia toimia. Liikunnan osalta fiskaalisen vaikutuksen on arvoitu olevan 12 miljoonaa euroa. Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia hyvinvointiin ja terveyteen; arvio on virheellinen, kun vastassa on jo nyt miljardien kulut suomalaisten terveystuotannon heikkenemisen vuoksi.

⁴ <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumattomuuden-kustannukset/liikkumattomuuden-kustannukset-suomessa/>

⁵ https://repo.thl.fi/sites/terveysuomi/ilmioraportit_2023/fyysinen_aktiivisuus_ja_istuminen.html

⁶ <https://www.liikuntaneuvosto.fi/tuloskortit/valtiovarainministerio/>

Esityksessä on myös todettu, että muutoksiin terveyden tasossa vaikuttavat monet tekijät, eikä esityksessä alla kuvattujen välillisten vaikutuskanavien osuutta mahdollisissa terveyden muutoksissa ole mahdollista arvioida täsmällisesti. Niiden arvioidaan kuitenkin olevan vähäisiä. Tämä ei myöskään pidä paikkaansa liikuntatoimialalla, jossa erilaisia toimijoiden välillä on merkittäviä keskinäisriippuvuuksia.

Vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu liikkumattomuuden ja paikallaan olon nykyisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia, eikä siinä ole tunnistettu kustannusten kasautumista samoille yrityksille.

Suomessa toimii myös kansainvälisiä liikunta-alan yrityksiä, jotka ovat investoineet liikkumisen olosuhteisiin ja palveluihin ympäri Suomen. Kapeakatseinen veropolitiikka ei tue kv. yritysten investointihalukkuutta Suomeen. Myös digitalisaation mukanaan tuomat uuden teknologian käyttöönotto hidastuu hintojen korotusten kautta.

Liikunta- ja kulttuuriseteleiden verovähennykseen oikeuttava summa ja sillä saatavien liikuntapalveluiden määrä vähenee entisestään hintojen kallistuessa, koska yritysten henkilökuntaedun verovähennykseen oikeuttavaa summa on pysynyt samana yli 10 vuotta ja sen nostoa tai laajentamista toiminimiyrittäjille ei ole myöskään tehty.

Arviointi ei tunnista vaikuttavuusketjuja palveluiden hyödyntämisessä, saavutettavuudessa ja olosuhteinen käytössä. Liikunta-alan yrittäjyyden n. 6 miljardin kasvava ekosysteemi on vaarassa. Ekosysteemin sisällä välilliset negatiiviset vaikutukset ovat merkittäviä mm. julkisen ja yksityisen ostopalveluissa, yhdistysten ja yritysten olosuhdevuokrien ja ostopalveluiden kustannuksissa. On myös hyvä tunnistaa kotitalouksien merkitys liikunta- ja urheilupalveluiden maksajina, joihin 1.9. astuva yleisen arvonlisäverotuksen kiristyminen kohdistuu. Päätetty ja ehdotettu arvonlisäverotuksen kiristyksen taloudellinen haittavaikutus yrityksille tulee näkymään myös kotitalouksien ostovoiman heikentymisenä ja sitä seuraa todennäköinen kulutuskysynnän pienentyminen. Muutoksella on siten haitallisia vaikutuksia yritysten toimintaympäristöön ja sitä kautta myös talouskasvuun.

Luonnoksessa todetaan, että mikäli arvonlisäveron korotukset siirtyvät hintoihin ja loppukuluttajan maksettavaksi esitetyt muutokset voivat vähentää liikuntapalveluiden kysyntää. Luonnoksessa annetaan ymmärtää, että kuluttajien tulisi kustannusten kasvun seurauksena siirtyä käyttämään ei-kapallisia palveluja tai siirtyä omaan tuotantoon. Palveluiden osalta yksityinen sektori on ollut jo pitkään aikuisliikunnan markkinajohtaja ja vastaa nykyisin myös merkittävältä osalta liikuntaolosuhteista. Mm. kuntokeskuksista yli 99% ovat yksityisiä. Näillä toimenpiteillä kansalaisten liikkuminen

ja yritysten liiketoiminnan edellytykset vähenevät entisestään ja julkiset kulut jatkavat voimakasta kasvua. Verotuksella voidaan ohjata kuluttajakäyttäytymistä kannustavaksi, tämä esitys ei sitä tue.

Esityksessä on tunnistettu liikunta-alan arvolisäverotuksen korotuksen vaikutukset heikosti.

YHTEENVETO

Lausunnolla oleva korotus tulee toteutuessaan vaikuttamaan liikunta-alan yrityksiin erittäin negatiivisesti. Yhdessä muiden arvolisäverotukseen kohdistuvien kiristysten kanssa alv-korotus heikentää palveluiden ostomahdollisuuksia (kuluttaja, yhdistykset, julkiset toimijat) sekä saavutettavuutta, palveluiden tuotannon kasvua ja olosuhteiden investointihalukkuutta. Korotukset vaikeuttaisivat olemassa olevan palvelu- ja olosuhdeverkon ylläpitoa sekä kääntäisi inflaation suuntaa jälleen kohti kasvua.

Korotukset iskevät rajusti liikunnan harrastajiin. Inhimilliset ja kansanterveydelliset vaikutukset ovat valtavat, jos suomalaisilla ei ole enää taloudellisesti mahdollista ylläpitää omaa hyvinvointiaan ja terveyttään. Kansansairaudet lisääntyvät ja ihmisten työ- ja toimintakyky heikkenee. Esimerkiksi kunto- ja terveysliikuntakeskukset liikuttavat miljoonaa kansalaista viikoittain ja vuosikäyntejä on n. 50 miljoonaa. Liikuntayrittäjyyden valtiollinen strategia tulee päivittää ja liikuntalokia on uudistettava. HYTE-rahoituksen tulee kohdentua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, eikä sitä pidä käyttää kuntien yleiskatteelliseen toimintaan. Palveluliiketoiminnan kasvua kannattaa edistää ja samalla parantaa suomalaisten fyysistä aktiivisuutta ja terveyttä. Liikkuvien yhteisöjen rakentaminen ja osallisuus luovat paikallista elinvoimaa.

Pidetään siis Suomi liikkeessä. Suomalaiset ansaitsevat voida hyvin.

Kunnioittaen:

SUOMEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUSTEN YHDISTYS SKY RY

Vaikuttavaa Liikettä – Parempaa Terveyttä!

Lari Raitavuo
Puheenjohtaja
040 1895883, lari.raitavuo@erimover.com

Riitta Hämäläinen-Bister
Toiminnanjohtaja
040 515 4449, riitta@sky-ry.fi